

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/166/2016
Identifikačné číslo spisu: 1614203531
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Edita Bakošová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1614203531.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C., bývajúceho v A., 2/ L., bývajúcej v R., 3/ A., bývajúceho v R., 4/ K., bývajúcej v R., 5/ O., bývajúcej v R., 6/ G., bývajúceho v R., 7/ N., bývajúcej v R., 8/ C., bývajúceho v R., 9/ D., bývajúceho v R., 10/ C., bývajúceho v R., proti žalovaným 1/ H., bývajúcemu v R., 2/ Y., bývajúcej R., obaja zastúpení JUDr. Karolom Žirkom, advokátom v Turčianskych Tepliciach, SNP 588, o vydržanie práva prechodu a nariadenie predbežného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 6 C 187/2014, o dovolaní žalovaných proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. júla 2014 sp. zn. 8 Co 370/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 25. apríla 2014 č. k. 6 C 187/2014-12 zastavil konanie vo veci samej (vydržanie práva prechodu) a tiež o nariadenie predbežného opatrenia podľa § 96 ods. 1, 2, 3 O. s. p., z dôvodu, že žalobcovia svoj návrh vzali v celom rozsahu späť skôr, než sa začalo pojednávanie. S poukazom na § 146 ods. 2 O. s. p. žalovaným náhradu trov konania nepriznal, pretože im žiadne trovy nevznikli.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením zo 7. júla 2014 sp. zn. 8 Co 370/2014 odvolanie žalovaných odmietol ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Vychádzal z toho, že napadnuté uznesenie bolo žalovaným doručené 2. mája 2014, nasledujúcim dňom im začala plynúť odvolacia lehota, ktorej posledným dňom bol 19. máj 2014 (pondelok). Odvolanie žalovaných bolo ale podané po uplynutí tejto lehoty - osobne v podateľni Okresného súdu Malacky (až) 21. mája 2014 (streda).

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalovaní dovolanie, ktoré odôvodnili tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 písm. d/, f/, g/ O. s. p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). V dôvodoch dovolania opísali

skutkový stav vecí a zopakovali podstatné skutočnosti a námietky uvádzané už v odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bolo konanie v celom rozsahu zastavené. Navrhli zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia sa k dovolaniu žalovaných nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 21. augusta 2014, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 a § 239 O. s. p. v znení účinnom do 31. decembra 2014.

7. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

8. V prejednávanej veci je dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1, 2 O. s. p. Dovolanie žalovaných nesmeruje proti uzneseniu, ktoré je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť ich dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nevyplýva.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené by prípustnosť dovolania žalovaných zakladalo, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

10. Vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/ a e/ O. s. p. dovolatelia nenamietali a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť dovolania žalovaných nemožno vyvodíť.

11. Dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/, f/, g/ O. s. p.

12. Pokiaľ ide o dovolateľmi namietanú existenciu prekážky litispendencie, resp. rei iudicatae (§ 237 písm. d/ O. s. p.), táto tiež patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k jeho zastaveniu. Nastáva vtedy, ak prebieha na súde v tej istej veci iné súdne konanie, príp., ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec, pričom o tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo začaté konanie, príp. bolo právoplatne rozhodnuté a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav (vymedzený žalobným petitom) vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j., ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je

daná táto prekážka nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania; je daná aj vtedy, ak určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne. Z hľadiska totožnosti účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie. Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi účastníkmi predmetného sporu vo veci vydržania práva prechodu cez predmetný pozemok, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 6 C 187/2014, v čase jeho začatia nepredchádzalo žiadne iné konanie na súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Navyiac, z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia svoj návrh podaný 26. marca 2014 osobne do podateľne Okresného súdu Malacky o 13,50 hod. zobrali následne podaním doručeným taktiež osobne do podateľne tohto súdu o 14,01 hod. v celom rozsahu späť. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že týmto úkonom žalobcov (späťvzatím návrhu) bol súd prvej inštancie viazaný a nemohol už o ňom rozhodnúť inak, než zastavením konania. Vzhľadom na uvedené dovolateľmi vytýkaná vada podľa § 237 písm. d/ O. s. p. toto predmetné konanie nezaťažila.

14. Dovolací súd ďalej skúmal, či konanie nebolo postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. g/ O. s. p.

15. Neoddeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces je aj garancia toho, aby vo veci rozhodoval nestranný, nezávislý a nezaujatý sudca. Nestrannosť, nezávislosť a nezaujatosť sudcu je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jednou z hlavných predpokladov dôvery občanov a iných subjektov práva v právo a právny štát.

16. Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 1 až 3 O. s. p.).

17. Základom pre vylúčenie sudcu (por. § 14 ods. 1 O. s. p.), môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody, nie však domnienka účastníka o možnej neobjektívnosti sudcov.

18. Námietka žalovaných týkajúca sa vady podľa § 237 písm. g / O. s. p. sa týka výhradne konania na súde prvej inštancie. Z obsahu spisu však nevyplýva, že by vzniesli námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Kataríne Ondrejákovovej, resp., že by ona sama oznámila skutočnosti, ktoré by zakladali pochybnosti o jej nezaujatosti v prejednávanej veci. Práve naopak, dovolatelia považujú JUDr. Katarínu Ondrejákovú za zákonnú sudkyňu, ktorej bola vec pridelená náhodným výberom na prejednanie a rozhodnutie a navrhujú, aby po zrušení napadnutých uznesení vec prejednala práve táto sudkyňa. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že námietky ktorými dovolatelia odôvodňujú existenciu vady podľa § 237 písm. g/ O. s. p. smerujú skôr do veci vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5 C 186/2014.

19. Dovolací súd tak nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by bolo možné konštatovať, že v predmetnej veci konal a rozhodoval na súde prvej inštancie vylúčený sudca a vo vzťahu k sudcom odvolacieho súdu takáto námietka zo strany dovolateľov tvrdená nebola.

20. Dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je procesne nesprávny (chybný) postup súdu v občianskom súdnom konaní odnímajúci účastníkovi možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania. O takúto nesprávnosť ide aj vtedy, ak odvolací súd odmietne odvolanie ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), hoci podmienky pre tento postup neboli splnené (por. R 23/1994). Žalovaní v

dovolání tvrdia, že v ich prípade došlo k tejto procesnej vade postupom odvolacieho súdu, ktorý ako oneskorené odmietol ich odvolanie napriek tomu, že mal možnosť odpustiť im zmeškanie lehoty na podanie odvolania s prihliadnutím na neexistenciu dôvodov uvedených v § 204 ods. 3 O. s. p.

21. V dovolaní sa nespochybňuje, že odvolaním napadnuté uznesenie bolo žalovaným doručené 2. mája 2014, ani to, že lehota na podanie odvolania im začala plynúť 3. mája 2014 a jej posledným dňom bol 19. máj 2014 (streda). Žalovaní poukazujú na to, že odvolací súd im neodpustil zmeškanie lehoty na podanie odvolania.

22. Pre účely preskúmvanej veci je potrebné uviesť, že odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.). V zmysle § 55 O. s. p. platí, že ak tento zákon neustanovuje lehotu na urobenie úkonu, určí ju, ak je to potrebné, predseda senátu, samosudca alebo nimi poverený zamestnanec súdu. Lehotu, ktorú určil, môže predseda senátu alebo samosudca tiež predĺžiť.

23. Ustanovenie § 55 O. s. p. sa obsahovo vzťahuje na procesné lehoty zákonné a sudcovské.

24. Zákonná lehota je stanovená všeobecne záväzným právnym predpisom; súd ju nemôže z vlastnej iniciatívy alebo na návrh účastníka konania predĺžiť (por. čiastočnú výnimku v § 106 ods. 1 O. s. p.). Pre účastníka konania má zákonná lehota prekluzívny (prepadný) charakter.

25. Aj lehota na odvolanie je zákonná lehota, v dôsledku čoho súd nemá oprávnenie predĺžiť ju. Zmeškanie odvolania v zákonom stanovenej lehote 15 dní má pre účastníka konania za následok preklúziu procesného oprávnenia podať odvolanie.

26. Pokiaľ sa účastník konania zo závažného dôvodu (zdravotnej, sociálnej a podobnej povahy) nachádza v situácii, ktorá mu neumožňuje podať odvolanie v rámci odvolacej lehoty, zákonom predpokladaným prostriedkom na odstránenie negatívnych procesných dôsledkov zmeškania uvedenej lehoty (a prípadnej tvrdosti zákona) je návrh na odpustenie zmeškania lehoty na odvolanie podaný po jej uplynutí za podmienok uvedených v § 58 O. s. p.

27. Sudcovské lehoty určuje súd v prípadoch, v ktorých mu to zákon dovoľuje, ukladá alebo v prípadoch, v ktorých to uzná za potrebné, a zákon lehotu neurčuje. Iba sudcovské lehoty môže súd predĺžiť.

28. Obsah spisu potvrdzuje, že žalovaní podaním z 20. mája 2014 (por. č. I. 16), ktoré bolo 21. mája 2014 odovzdané osobne do podateľne Okresného súdu Malacky, podalo odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 25. apríla 2014 č. k. 6 C 187/2014-12, nepodali však návrh na odpustenie zmeškania lehoty na odvolanie (§ 204 ods. 3 O. s. p.).

29. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že pokiaľ posledným dňom na podanie odvolania bol 19. máj 2014 (pondelok) a žalovaní podali odvolanie (až) 21. mája 2014, išlo o odvolanie oneskorene podané. Keďže žalovaní nepodali návrh na odpustenie zmeškania lehoty na odvolanie, postupoval odvolací súd v súlade so zákonom, pokiaľ ich odvolanie bez ďalšieho odmietol v zmysle § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

30. Postupom súdu prvej inštancie ani odvolacieho súdu, ktorý bol v súlade so zákonom, nemohla byť žalovaným odňatá možnosť pred súdom konať. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaných nevyplýva ani z § 237 písm. f/ O. s. p.

31. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovaných nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovaných odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné bez toho, aby sa mohol zaoberať aj ďalšími

námietkami spochybňujúcimi správnosť napadnutých rozhodnutí.

32. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.